HØJBY nyt

Lokalnyheder for Højby-Lindvedområdet

Indlæg i Højby Nyt 2025 Nr. 2 Vådområdeprojektet og vand til Lindved Mølle

Af Thorben E. Jørgensen,

Lindved Å udspringer som åbent vandløb sydøst for Nørre Søby. Derfra finder åen landskabets laveste områder til lige vest for Åsum hvor åen tømmer sit vand ud i Odense Å. Vandløbet er i alt 23 km langt og afvander et areal på i alt 6500 hektar svarende til lidt under Tåsinges areal. Cirka midt på den 23 km lange strækning udgør Lindved Å grænsen mellem Stenløse, Nørre Lyndelse og Højby sogne. Her er der sket store ændringer gennem tiden.

Tvist med bønderne i "Wollerslev" i 1600-tallet

For at få energi til driften af Lindved Mølle blev der etableret en kanal, der skulle føre vandet frem til møllen.

Helt konkret blev åens vand delt i et fordelingsbygværk, der delte vandet til møllekanalen og til åens gamle forløb. Vi ved ikke præcis, hvor når denne etablering er sket, men der er skriftlige kilder tilbage til 1600-tallet, der vidner om kanalens eksistens. Helt præcis den 19. september 1689 har der været en åstedsforretning om en tvist mellem hr. Oberst-Lieutenant Jockum Skiødtz (ejeren af Lindvedgård) og Jens Andersen på Wollerslevgaard. Der har også været en skriver fra herredet samt et par vidner fra Svendstrup tilstede ved åstedsforretningen. Om tvisten står der i et dokument 1 : " Da befindes der een Aae, som haver giort Hegn imellem samme Marcher, som Lindveds Besidere til dette haver holt vedlige, og nu om samme tvistes".

Dokumentet slutter med en aftale mellem parterne. Aftalen går ud på, at

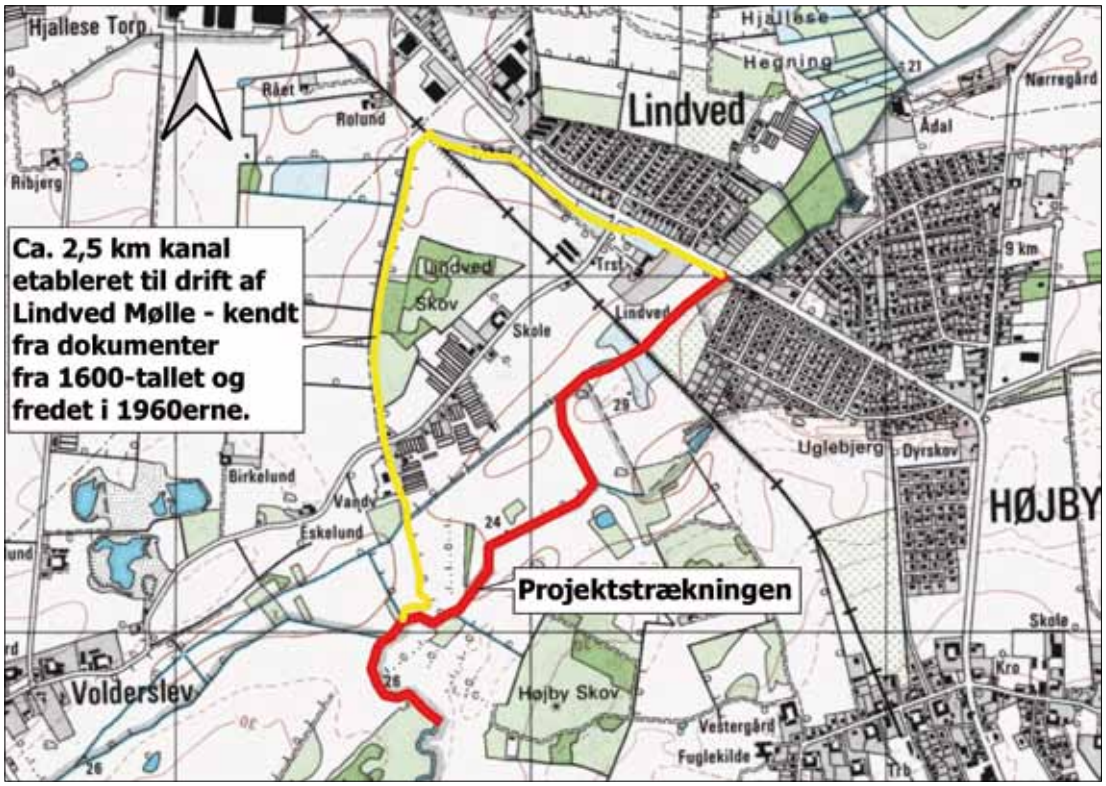

Den gule streg viser kanalen. Grafik: Thorben E. Jørgensen.

begge parter bidrager til vedligeholdelse af den kanal, der fører vand til møllen. Den er ca. 2,5 km lang og vises sågar på Videnskabernes Selskabs kort fra 1775. Selv om vi ikke ved præcis hvornår kanalen er etableret, så er der ingen tvivl om, at det har krævet mange ressourcer med datidens teknologi at bygge den.

Et kulturhistorisk levn

Kanalen findes stadig, men siden mølledriften ophørte omkring 1950 har den ikke haft nogen funktion som leverandør af energi. I 1960erne blev kanal og fordelingsbygværk fredet. Men da kanalen delvist er bygget af tørv og visse steder er bygget oven på tørveholdig jord er det ikke nogen nem opgave at vedligeholde den. Man har faktisk naturen lidt imod sig. De forgængelige materialer vil stille og roligt nedbrydes.

Nationalmuseet har vedligeholdelsespligten for fredningen og det har til tider været en dyr omgang og ikke uden konflikter med lodsejerne, når vandet brød de skrøbelige diger ved kanalen. Måske er det medvirkende til, at Nationalmuseet nu har accepteret, at vandet ved vådområdets 2 etablering ledes uden om de fredede strukturer. Dermed kommer fredningen fremover til at bestå af et kulturhistorisk levn uden vandføring. Det gælder dog ikke mølledammen, der fremover kan forsynes fra en rørledning fra Lindved Å sydøst for Lindvedgård.

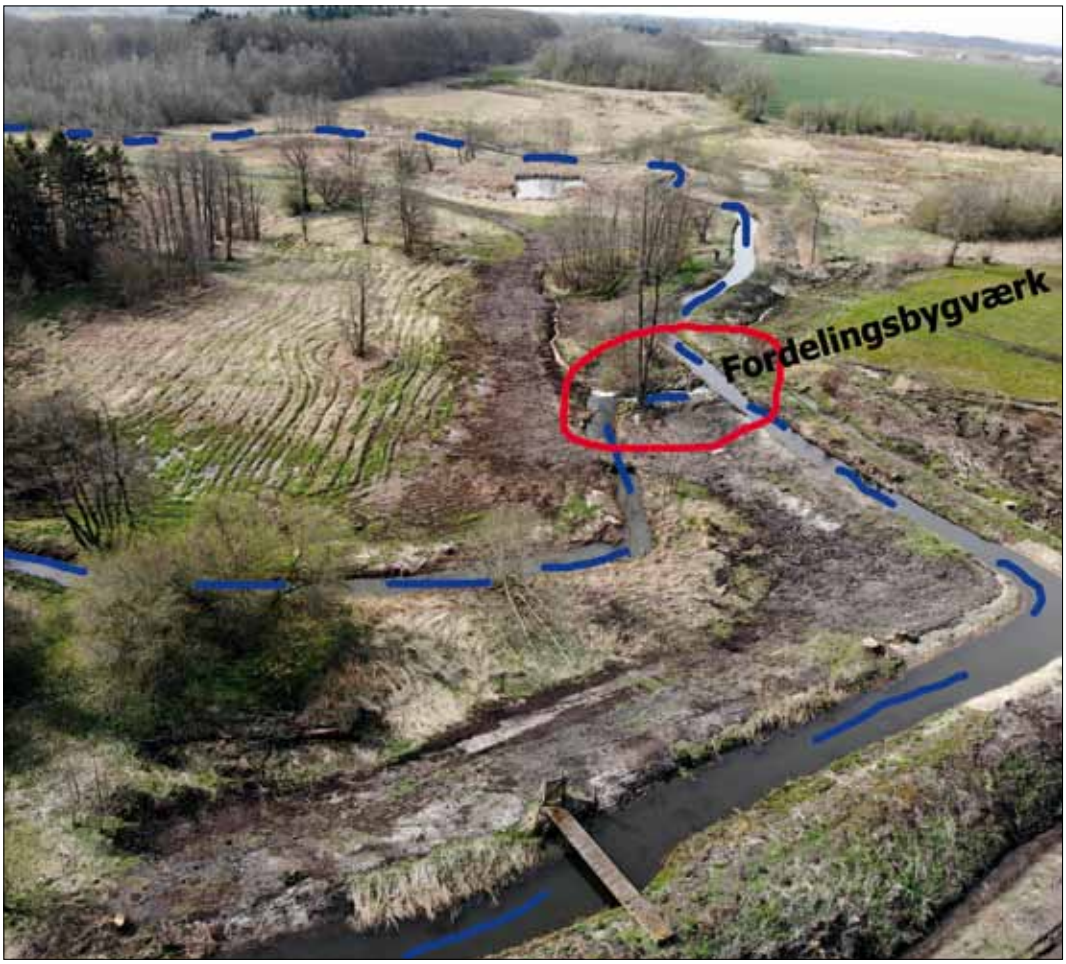

Øverst til venstre i billedet kommer Lindved å fra Bramstrup. I fordelingsbygværket fordeles vandet til den gamle å og til kanalen til vandmøllen (nederst i billedet). Ved etablingen af vådområdeprojektet i 2024 ledes alt vandet i et nyt slynget forløb, som ligger til venstre i billedet (ses ikke da billedet er optaget i april 2020). Foto: Thorben E. Jørgensen